

بسم الله الرحمن الرحيم

اصول حسابداری

برای دانشجویان رشته آمار

جلسه هفتم

۹۹/۰۷/۲۸

امیر مرادی

نیمسال ۳۹۹۱

Dramirmoradi.com

تکمیل چرخه حسابداری

▪ مروری بر مراحل چرخه حسابداری:

- ۱- تجزیه و تحلیل رویدادهای مالی
  - ۲- ثبت رویدادهای مالی در دفتر روزنامه
  - ۳- انتقال اطلاعات از دفتر روزنامه به دفتر کل (در سیستم های دستی)
  - ۴- تهیه تراز آزمایشی
  - ۵- ثبت اصلاحات و تعدیلات پایان دوره
  - ۶- تهیه تراز آزمایشی اصلاح شده
- در این جلسه (فصل ۵)، به مرحله هفتم یعنی تهیه صورتهای مالی خواهیم پرداخت.

تهیه صورتهای مالی

- همانطور که گفتیم حسابداری، یک سیستم اطلاعاتی است که در آن داده های اولیه، با انبارش و پردازش تبدیل به اطلاعات (داده های ثانویه) می شود.
- در حسابداری، آثار اقتصادی رویدادهای مالی در قالب ثبت های حسابداری وارد سیستم حسابداری می شود و بعد از تجزیه و تحلیل و طبقه بندی، وضعیت و نتایج عملکرد بنگاه، در قالب گزارش های مختلف به عنوان خروجی سیستم ارائه می شود.
- مجموعه ای از این گزارش ها، که برای استفاده کنندگان و ذینفعان برون سازمانی تهیه می گردد، **صورتهای مالی با مقاصد عمومی** (به اختصار صورتهای مالی) نامیده می شود.

تهیه صورتهای مالی

- صورتهای مالی، ارائه ساختاریافته وضعیت مالی و عملکرد مالی بنگاه اقتصادی است.
- هدف صورتهای مالی، ارائه اطلاعاتی درباره **وضعیت مالی، عملکرد مالی و جریان های نقدی** بنگاه اقتصادی است که برای تصمیم گیری های اقتصادی طیف گسترده ای از استفاده کنندگان مفید باشد.
- همچنین، صورتهای مالی نتایج **مباشرت مدیریت نسبت به منابعی** که به آن سپرده شده است را نشان می دهد.

تهیه صورتهای مالی

برای دستیابی به این هدف، صورتهای مالی اطلاعات زیر را درباره واحد تجاری ارائه می‌کند:

الف. داراییها؛	صورتهای مالی
ب. بدهیها؛	صورتهای مالی
پ. حقوق مالکانه؛	صورتهای مالی
ت. درآمدها و هزینه‌ها، شامل سودها و زیانها؛	صورتهای سود و زیان
ث. آورده مالکان و توزیع منابع بین آنها به عنوان مالک؛ و	صورتهای تغییرات سرمایه
ج. جریانهای نقدی.	صورتهای جریان وجوه نقد

این اطلاعات، همراه با سایر اطلاعات مندرج در **یادداشت‌های توضیحی**، به استفاده‌کنندگان صورتهای مالی برای پیش‌بینی جریانهای نقدی آتی واحد تجاری، به ویژه زمانبندی و قطعیت آنها، کمک می‌کند.

تهیه صورتهای مالی (ادامه)

درآمدها و هزینه‌ها، شامل سودها و زیانها؛
 ▪ صورتهای سود و زیان (صورتهای عملکرد مالی)

گزارشی است که اطلاعات مربوط به **نتیجه عملکرد مالی** بنگاه اقتصادی را طی یک **دوره زمانی** معین نشان می‌دهد.

برای اندازه‌گیری نتایج عملیات بنگاه اقتصادی (انتفاعی)، باید درآمدها و هزینه‌های یک دوره با هم مقابله شود و در نهایت سود (زیان) خالص دوره مالی، بر اساس اصل تطابق محاسبه شود.

برای نمایش اقلام مختلف درآمدها و هزینه‌ها، می‌توان آنها را بر اساس **ماهیت** یا **کارکرد** طبقه‌بندی کرد.

تهیه صورت‌های مالی (ادامه)

شرکت نمونه (سهامی عام)
صورت سود و زیان تلفیقی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ۱۳۰۲

یادداشت		سال ۱۳۰۲	سال ۱۳۰۱
		میلیون ریال	میلیون ریال
۵	درآمدهای عملیاتی	.....	.....
۷	بهای تمام شده درآمدهای عملیاتی	(.....)	(.....)
۸	سود ناخالص	.....	.....
۹	هزینه‌های فروش، اداری و عمومی	(.....)	(.....)
۱۰	هزینه کاهش ارزش دریافتی‌ها ^۱	-	(.....)
۱۱	سایر درآمدها	.....	.....
	سایر هزینه‌ها	(.....)	(.....)

▪ اجزای سربرگ گزارش های مالی:

واحد تجاری باید هر یک از صورت‌های مالی و یادداشتهای توضیحی را به وضوح مشخص کند. افزون بر این، واحد تجاری باید اطلاعات زیر را به‌گونه‌ای بارز منعکس کند:

الف. نام واحد گزارشگر یا سایر شناسه‌های هویت و هرگونه تغییر در آن اطلاعات نسبت به دوره قبل:

ب. اینکه صورت‌های مالی، مربوط به یک واحد تجاری یا گروه واحدهای تجاری است؛

پ. تاریخ پایان دوره گزارشگری یا دوره تحت پوشش مجموعه صورت‌های مالی و یادداشتهای توضیحی؛

ت. واحد پول گزارشگری، طبق تعریف استاندارد حسابداری ۱۶؛ و

ث. سطح گرد کردن مبالغ مندرج در صورت‌های مالی.

▪ در صورت‌های مالی هر سال، ارقام مقایسه ای سال قبل نیز به همراه اطلاعات سال جاری ارائه می شود تا امکان مقایسه عملکرد دوره های مختلف بنگاه با یکدیگر فراهم شود.

دفتر فنی آر تام
صورت سود و زیان
برای سال منتهی به ۲۹ اسفندماه ۱۳۹۸

ارقام مقایسه ای ۱۳۹۷		۱۳۹۸	
میلیون ریال		میلیون ریال	
درآمدها:			
۲۲۰	۶۰۰	۱۷۵	درآمد حاصل از ارائه خدمات فنی
۱۱۵	۱۷۵		درآمد اجاره
۳۳۵	۷۷۵		جمع کل درآمدها
کسر می شود: هزینه ها			
۱۱۰	۱۲۰		هزینه ملزومات مصرفی
۱۷۰	۱۸۵		هزینه های اداری و عمومی
۴۳	۴۵		هزینه استهلاك دارایی های ثابت
۷	۸		هزینه های آب و برق
۱۲	۱۰		هزینه بیمه
۳	۷		هزینه های مالی
(۳۴۵)	(۳۷۵)		جمع کل هزینه ها
(۱۰)	۴۰۰		سود (زیان) خالص قبل از مالیات
-	(۱۰۰)		کسر می شود: مالیات بر درآمد
(۱۰)	۳۰۰		سود (زیان) خالص

تهیه صورتهای مالی (ادامه)

آورده مالکان و توزیع منابع بین آنها به عنوان مالک
صورت تغییرات سرمایه

در این صورت چگونگی تبدیل **مانده ابتدای دوره** حساب سرمایه به **مانده پایان دوره** گزارش می شود.

یادآوری: دلایل تغییر حساب سرمایه:

+ سرمایه گذاری مجدد مالک یا مالکان

- برداشت آنها از منابع مؤسسه جهت مصارف غیر بنگاه

+/- سود (زیان) کسب شده دوره مالی (تفاضل درآمدها و هزینه های دوره)

دفتر فنی آرنام
صورت تغییرات سرمایه
برای سال منتهی به ۲۹ اسفندماه ۱۳۹۸

ارقام مقایسه ای ۱۳۹۷	۱۳۹۸		
میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	
۷۶۰	۹۰۰		مانده سرمایه ابتدای دوره:
			تغییرات طی دوره:
۲۰۰		۱۵۰	سرمایه گذاری طی دوره
(۱۰)		۳۰۰	سود (زیان) خالص
(۵۰)		(۱۲۰)	برداشت مالک
۱۴۰	۳۳۰		جمع تغییرات طی دوره
<u>۹۰۰</u>	<u>۱,۲۳۰</u>		مانده انتهای دوره

نکات مهم :

رقم سود (زیان) خالص، از صورت سود و زیان منتقل شده است.

در صورت صحت عملیاتی ثبت و پردازش حسابداری، مانده اول دوره جاری، همان سرمایه پایان دوره قبل است.

تهیه صورتهای مالی (ادامه)

دارایی ها، بدهی ها و حقوق مالکانه
ترازنامه یا صورت وضعیت مالی

گزارشی است که **وضعیت مالی** یک بنگاه را از طریق تلخیص و طبقه بندی دارایی ها، بدهی ها و حقوق مالکانه (سرمایه) در یک تاریخ (مقطع زمانی) مشخص نشان می دهد.

اجزای کلی ترازنامه:

- دارایی ها
- بدهی ها
- حقوق مالکانه (سرمایه)

تهیه صورتهای مالی (ادامه)

▪ طبقه بندی دارایی ها:

- **دارایی های جاری:** اقلامی که در مدت یک سال یا یک چرخه عملیات -هرکدام طولانی تر است- به وجه نقد تبدیل می شود، یا فروخته می شود و یا مصرف شود.
- مانند موجودی نقد و بانک، سرمایه گذاری های کوتاه مدت، حسابها و اسناد دریافتنی، موجودی مواد و کالا، پیش پرداخت ها و سفارشات، و دارایی های غیرجاری نگهداری شده برای فروش.

تهیه صورتهای مالی (ادامه)

▪ طبقه بندی دارایی ها (ادامه):

▪ دارایی های غیر جاری، شامل سه سرفصل کلی:

۱- **دارایی های ثابت مشهود:** دارای موجودیت عینی و فیزیکی، عمر مفید طولانی (بیش از یکسال) بوده و در عملیات مستمر بنگاه مورد استفاده قرار می گیرد. مانند: زمین و ساختمان، ماشین آلات و تجهیزات، وسائط نقلیه و ...

۲- **دارایی های نامشهود:** فاقد موجودیت عینی بود ولی سایر ویژگی های دارایی ثابت را دارا می باشد. مانند: حق امتیازها، حق تألیف، و ...

۳- **سایر دارایی ها:** دارایی هایی که تحت هیچ یک از سرفصلهای فوق قابل طبقه بندی نباشد. مانند: حسابها و اسناد دریافتی بلندمدت، سرمایه گذاری های بلندمدت، موجودی حسابهای بانکی مسدود شده و ...

تهیه صورتهای مالی (ادامه)

▪ طبقه بندی بدهی ها:

بدهی ها در ترازنامه، بر حسب تاریخ سررسید به دو گروه بدهی های جاری و غیر جاری (بلندمدت) تقسیم می شود.

بدهی جاری: اگر فاصله زمانی تاریخ ترازنامه تا زمان سررسید (تاریخ بازپرداخت) یک بدهی کمتر از یکسال یا یک چرخه عملیات -هرکدام طولانی تر است- باشد، به عنوان بدهی جاری (مانند حسابها و اسناد دریافتی کوتاه مدت، حصه جاری تسهیلات بلندمدت و ...) و

بدهی غیر جاری: در غیر اینصورت به عنوان بدهی بلندمدت در ترازنامه منعکس می شود. مانند: تسهیلات مالی بلندمدت، ذخیره مزیای پایان خدمت کارکنان، حسابها و اسناد پرداختی بلندمدت.

نکته: بدهی های **عندالمطالبه** که تاریخ دقیق سررسید آنها مشخص نیست، در بخش **بدهی های جاری** منعکس می شود.

تهیه صورتهای مالی (ادامه)

■ فرمت های تهیه صورت وضعیت مالی:

دو ستونی		یک ستونی
دارایی ها:	بدهی ها:	دارایی ها:
دارایی های جاری	بدهی های جاری	دارایی های جاری
دارایی های غیر جاری	بدهی های غیر جاری	دارایی های غیر جاری
حقوق مالکانه		بدهی ها:
		بدهی های جاری
		بدهی های غیر جاری
		حقوق مالکانه

دفتر فنی آر تام
صورت وضعیت مالی
در تاریخ ۲۹ اسفندماه ۱۳۹۸

۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۷	۱۳۹۸	دارایی ها
ارقام مقایسه ای ۱۳۹۷	۱۳۹۸	ارقام مقایسه ای ۱۳۹۷	۱۳۹۸	دارایی های جاری
میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	دارایی های جاری
		بدهی ها و حقوق مالکانه		موجودی نقد
		بدهی های جاری		سرمایه گذاری کوتاه مدت
		حسابها و اسناد پرداختنی		حسابها و اسناد دریافتنی
		سایر حسابها و اسناد پرداختنی		موجودی کالا
		پیش دریافت ها		سفارشات و پیش پرداختها
		ذخیره مالیات		جمع دارایی های جاری
		تسهیلات مالی دریافتی		دارایی های غیر جاری
		جمع بدهی های جاری		بهای تمام شده دارایی های ثابت
		بدهی های غیر جاری		کسر می شود: استهلاك انباشته
		حسابها و اسناد دریافتنی بلندمدت		ارزش دفتری
		تسهیلات مالی دریافتی بلندمدت		دارایی های مشهود
		ذخیره مزایای پایان خدمت	۷۵۰	سایر دارایی ها
		جمع بدهی های غیر جاری		جمع دارایی های غیر جاری
		جمع کل بدهی ها		
		حقوق مالکانه		
		سرمایه		
		جمع بدهی ها و سرمایه		جمع دارایی ها